

Jernbane-
direktoratet

Vedlegg 1: Tiltaksplan for bedre driftsstabilitet

Status 18. oktober 2024

Identifisere og gjennomføre enkle tiltak lokalt

Beskrivelse av tiltaket	Bane NORs arena for systematisk dialog med den enkelte togoperatør, hvor man i fellesskap identifiserer problem, årsaker og tiltak lokalt – og finner enkle løsninger for å bedre driftsstabiliteten.	
<p>Resultat så langt</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Etablert arena for dialog</u> om små og konkrete tiltak på ulike strekninger. Identifisert flere hundre aktiviteter og tiltak både knyttet til infrastruktur og til arbeidsrutiner. • <u>Eksempler på gjennomførte tiltak</u> på enkeltstrekninger: <ul style="list-style-type: none"> • Ny omstigningsrampe til spor 3 på Høvik • Nye prioriteringsregler for trafikkstyring på Lillestrøm viser positiv effekt og videreføres • Etablert repeterbaliser på Bryne stasjon. Skal også etableres på Vigestad, Nærbø og Varhaug • Ny rutine der skiftleder varsler togleder/togekspeditør når tog ikke ferdigstilles innen tildelt tid • Utviklet verktøy for analyse av historiske saktekjøringer 	<p>Forventet effekt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fortløpende gjennomføring av identifiserte tiltak • Effekter av utbedringstiltak (eksempler): <ul style="list-style-type: none"> • Mer effektiv snuing av doble togsett • Bedre trafikkflyt gjennom Lillestrøm stasjon • Etablering av repeterbaliser reduserer innkjøringstid på stasjoner dersom motgående tog ankommer omtrent samtidig • Bedre håndtering av forsinkede godstog ut fra terminal • Identifisering og utbedring av konkrete problemområder og «problemtoget» • Reduksjon i feil tilknyttet alle årsakskoder for både innstillinger og forsinkelser persontog 	
<p>Videre framdrift</p> <p><u>Tiltaket videreføres</u> som en del av tiltaksplan for bedre driftsstabilitet. Bane NOR må synliggjøre hvordan resultat fra andre tiltak i planen brukes, som Analyse av rotårsaker, Innføre strekningsvise ambisjoner og Vurdere effektpakke for mindre tiltak (tiltak fra 2024-planen).</p>	<p>Ansvar og samarbeid</p> <p>Tiltakseier er Bane NOR, utføres i samarbeid med togoperatørene</p>	

Monitorering av driftsstabiliteten

Beskrivelse av tiltaket	
Etablere gode indikatorer for å følge opp driftsstabilitet på et hensiktsmessig nivå i sektoren.	
Resultat så langt <ul style="list-style-type: none">• Det er utviklet et <u>indikatorsett</u> for oppfølging av driftsstabilitet på strekninger og linjer:<ul style="list-style-type: none">• Punktlighet persontog pr (del-)strekning/linje• Punktlighet godstog pr (del-)strekning/linje• Regularitet persontog pr (del-)strekning/linje• Avgangspunktligheit for godstog ved de største terminalene• Innstillinger pr (del-)strekning/linje, med årsakskoder• Forsinkelsestimer pr (del-)strekning/linje med årsakskoder	Forventet effekt <ul style="list-style-type: none">• Monitorering av driftsstabilitet på strekningsnivå er grunnlag for mer <u>målrettet innsats</u> av tiltak som styrker driftsstabiliteten
Videre framdrift <ul style="list-style-type: none">• Oppfølging av driftsstabiliteten på strekningsnivå gjøres i tiltak Innføre strekningsvise ambisjoner• Tiltaket anses som gjennomført, og tas ut av tiltaksplanen fra 2025	Ansvar og samarbeid <p>Tiltaksansvarlig er Bane NOR, utført i samarbeid med Jdir.</p>

Etablere systematisk oppfølgingsdialog med togoperatører og Bane NOR

Beskrivelse av tiltaket	
Etablere systematisk oppfølgingsdialog mellom Bane NOR og togoperatørene om driftsstabilitet	
Resultat så langt <ul style="list-style-type: none">• Råd for bedre driftsstabilitet er etablert, med fire møter i året• Driftsstabilitet følges opp i særskilte oppfølgingsmøter mellom Bane NOR og Jdir hvert tertial• Ad-hoc-møter ved store driftsforstyrrelser eller store enkelthendelser• Økt informasjonsutveksling gjennom etablert oppfølgingsdialog mellom aktørene i sektoren, har gitt økt kvalitet på informasjonen om driftsstabilitet fra BN, og aktørene har fått økt forståelse for hverandres roller og ansvar• Togoperatørene etterlyser imidlertid mer og bedre dialog på både taktisk og operativt nivå	Forventet effekt <ul style="list-style-type: none">• Systematisk oppfølging av utfordringer, behov og tiltak for bedre driftsstabilitet forventes å styrke en målrettet innsats for å bedre driftsstabiliteten
Videre framdrift <ul style="list-style-type: none">• Tiltaket anses som implementert og tas ut av tiltaksplanen for 2025• Bedre dialog mellom BN og togoperatører på taktisk og operativt nivå ifm. hendelser, følges videre opp i tiltak Tilbakestilling og beredskap driftsstabilitet og tiltak Vinterberedskap Østlandet 2025-26	Ansvar og samarbeid <ul style="list-style-type: none">• Tiltaksansvarlig er Jdir, utført i samarbeid med Bane NOR og togoperatørene

Analyse driftsstabilitet i Europa (benchmarking)

<p>Beskrivelse av tiltaket</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Benchmarke vårt punktlighetsarbeid og –mål mot sammenlignbare land i Europa • Kunnskapen benyttes til å evaluere vårt punktlighetsarbeid og –mål opp mot «best practise» • Land som Sveits reberegner ruteplanen etter endrede planforutsetninger og måler punktligheten mot denne – noe for oss? 	
<p>Forventet effekt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunnskapstiltak som danner grunnlag for å drøfte vårt punktlighetsarbeid og –resultater i en europeisk kontekst, inkludert metodikk for måling • Lære av tiltak for bedre driftsstabilitet i sammenlignbare land («best practise») og som har effekt på kort og lang sikt. Benytte kunnskapen til å utvikle nye tiltak for bedre driftsstabilitet i Norge 	<p>Når inntreffer effekten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunnskapsgrunnlag innen 01.12.2025. Foreløpige funn underveis • Innovative løsninger som kan adopteres, følges opp i fremtidige tiltaksplaner fra 2026 med konkret effekt tidligst 2026-27. • Kunnskap som er grunnlag for tiltak som kan treffe alle årsakskoder 	
<p>Tiltaksansvarlig: Jernbanedirektoratet</p>	<p>I samarbeid med: Bane NOR, togoperatørene</p>	
<p>Hva kreves</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide et omforent mandat for tiltaket som drøftes på rådsmøtet 4. desember 2024 • Krever aktiv deltakelse fra sektoren for å sikre et godt kunnskapsgrunnlag. Råd for driftsstabilitet har vist stor interesse for temaet • Jdir vurderer mulighet for et budsjett til konsulenthjelp, studietur o.l. 	<p>Foreløpig vurdering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktørene i sektoren etterlyser vurdering av våre punktlighetsmål mot erfaringer, metoder og indikatorer i sammenlignbare land • Kan for eksempel reberegning av ruteplaner ved endrede planforutsetninger, kommunisere disse til kundene, og måle punktligheten mot disse, være aktuelt for Norge? Hvor stor omlegging og økt kapasitet krever tiltaket hos operatører og BN? 	

Analyse av rotårsaker

Beskrivelse av tiltaket	Få bedre innsikt i rotårsaker til forsinkelser som kodes med trafikkavvikling (kode 7). Ta i bruk nytt analyseverktøy for spissing av tiltak som raskere gir bedring av driftsstabilitet	
<p>Resultat så langt</p> <ul style="list-style-type: none"> Programvare utviklet av SINTEF på oppdrag fra Jdir, som nå er testet av Bane NOR. Programvaren gir <u>økt kunnskap om rotårsaker</u> på enkeltstrekninger, og gir grunnlag for justering og spissing av tiltak som raskere vil gi bedring av driftsstabilitet. <u>Eksempler</u> på funn: <ul style="list-style-type: none"> Identifiserer «verstingtog» som skaper flest følgeforsinkelser Endring i hovedansvar for forsinkelser på enkeltstrekninger 	<p>Forventet effekt</p> <ul style="list-style-type: none"> Funnene vil gi viktige input til tiltak Identifisere og gjennomføre enkle tiltak lokalt, hvor forbedringstiltak drøftes mellom Bane NOR og togoperatørene. Bane NOR har ansvar for å bruke verktøyet og funnene med togoperatørene. Tiltaket henger tett sammen med arbeidet med strekningsvise ambisjoner for driftsstabilitet og tilhørende tiltak for å bedre driftsstabiliteten på strekningene. Tiltaket vil kunne gi indirekte reduksjon i alle årsakskoder for forsinkelsestimer for person- og godstog 	
<p>Videre framdrift</p> <ul style="list-style-type: none"> Forbedre brukergrensesnittet til verktøyet. Jdir skal avklare utløsning av opsjon for en slik forbedring Gitt positiv beslutning, iverksettes bestillingen hos SINTEF for å utvikle versjon 2.0 av verktøyet med ferdigstilling innen 1. juli 2025. Etter ferdigstilling, overtar Bane NOR ansvar for å bruke og vedlikeholde verktøyet. BN bruker verktøyet systematisk fra september 2025. 	<p>Ansvar og samarbeid</p> <p>Tiltakseier er Jdir, utføres i samarbeid med Bane NOR. Samtidig behov for å forankre nytten og bruken av verktøyet med operatørene.</p>	

Innføre strekningsvise ambisjoner

Beskrivelse av tiltaket	Strekningsvise ambisjoner tydeliggjør hvilken driftsstabilitet som kan forventes på den enkelte strekning. Måling av driftsstabilitet på strekningsnivå skal gi grunnlag for at virkemidlene i sektoren tas mer målrettet i bruk for styrking av driftsstabiliteten	
Resultat så langt <ul style="list-style-type: none"> Forslag til strekningsvise <u>mål og ambisjoner for 18 strekninger</u> ble levert til SD av Jdir 1. juni 2024, basert på historiske data, tilstand, planer for vedlikehold og fornyelse og erfaringer fra togselskapene 	Forventet effekt <ul style="list-style-type: none"> Å følge utviklingen av driftsstabilitet på strekningsnivå gir mulighet til <u>å styrke presisjonen av innsats og tiltak</u>, både hos infrastrukturforvalter og togoperatører Gjennomføringen av tiltaket henger tett sammen med spesielt tiltak Identifisere og gjennomføre enkle tiltak lokalt Tiltaket vil kunne gi indirekte reduksjon i alle årsakskoder for innstillinger og forsinkelsestimer for person- og godstog 	
Videre framdrift <ul style="list-style-type: none"> Jdir kvalitetssikrer ambisjoner pr. strekning innen 31. desember 2024 og etablere rutiner for å følge opp tertialvis. Ambisjonene innføres fra og med 2025. Togselskapene og sektoren for øvrig skal strekke seg og samarbeide for å bidra til at de strekningsvise ambisjonene for 2025 og 2028 nås. Innsatsen skal følges opp i Råd for bedre driftsstabilitet. BN har meldt inn behov for å gå gjennom systematikken rundt inndeling av strekninger. Organisere opp dette arbeidet for å sikre god oppfølging av de ulike strekningene gjennom de ulike trafikkpakkene. Mulig etablering av arbeidsgrupper for hver trafikkpakke, og se hva vi kan lære av strekninger med høy driftsstabilitet. 	Ansvar og samarbeid <p>Tiltakseier er Jdir, utføres i samarbeid med Bane NOR og togselskapene</p>	

Vurdere effektpakke for mindre tiltak

Beskrivelse av tiltaket	Finne en løsning som gjør at Bane NOR får tilstrekkelig fleksibilitet i budsjettet til å gjennomføre effektive tiltak for styrking av driftsstabiliteten	
<p>Resultat så langt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dette er fulgt opp gjennom forslag fra Jdir om å opprette et nytt programområde innenfor såkalte Mindre investeringstiltak, kalt Mindre strakstiltak i innspill til Statsbudsjett for 2025. • Samferdselsdepartementet har skilt ut fornyelse og mindre investeringer til en ny, samlet post (Post 72) i statsbudsjettet for å gi Bane NOR økt fleksibilitet. 	<p>Forventet effekt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tiltaket Identifisere og gjennomføre enkle tiltak lokalt identifiserer konkrete tiltak som skal bedre driftsstabiliteten. Økt budsjettmessig fleksibilitet gjør at Bane NOR kan iverksette mindre utbedringer raskt og effektivt • Tiltaket vil gi reduksjon i feil tilknyttet årsakskode 1-5 og 92 for både innstillinger og forsinkelsestimer for person- og godstog gjennom tiltaket Identifisere og gjennomføre enkle tiltak lokalt 	
<p>Videre framdrift</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det nye programområdet Mindre strakstiltak må innlemmes i avtaleverket mellom Jernbanedirektoratet og Bane NOR, i effektpakkeavtalen for Mindre investeringer. • Tiltaket er implementert og tas ut av tiltaksplanen for 2025 (gitt at endringene kommer med i vedtatt statsbudsjett for 2025) • Følge opp gjennom tiltaket Identifisere og gjennomføre enkle tiltak lokal dokumentasjon på hvilken effekt disse midlene gir 	<p>Ansvar og samarbeid</p> <p>Tiltakseier er Jdir, i samarbeid med Bane NOR</p>	

Optimalisere kapasitetsfordelingen

Beskrivelse av tiltaket	Optimalisere kapasitetsfordelingen i sporet, samt styrke prosessen for sporbrudd: <ul style="list-style-type: none"> • Utvikle mer <u>robuste</u> ruteplaner som bedre hensyntar saktekjøringer, midlertidige kjøremønstre og konsekvenser av arbeid i sporet • Få bedre kontroll på den <u>operative</u> ruteplanen • Utvikle robuste alternative ruteplaner
Resultat så langt <ul style="list-style-type: none"> • BN har i 2024 etablert et Utviklingsprogram for kapasitetsfordelingsprosessen (UKF). • Jdir har levert oppdrag 2-24, «Helhetlige vurderinger ved endringer i offentlig kjøpt persontogtilbud». Skal bidra til et mer systematisk og forutsigbart arbeid med ruteplanlegging for Jdir og BN. • Endret rutine f.o.m. R26: Kapasitet på jernbanen skal vurderes før Jdir vurderer utvidelser i offentlig kjøpt persontogtilbud. 	Forventet effekt <ul style="list-style-type: none"> • Mer robuste ruteplaner og produksjonsplaner som tåler endringer og samtidig er effektive i utnyttelsen av kapasiteten i sporet • Tilstrekkelig med tid i sporet for gjennomføring av vedlikehold og fornyelse • Mer robust ruteplan som øker punktligheten til det beste for kundene • Færre forsinkelser knyttet til saktekjøringer • Mer robuste snutider på togpendler som øker punktligheten • Tiltaket vil gi reduksjon i feil tilknyttet årsakskode 1 og 7 for forsinkelsestimer for både person- og godstog
Videre framdrift <ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre kapasitetsfordelingsprosessen i tråd med oppdaterte rutiner (UKF) • Identifisere hva som skal til for å øke robustheten i ruteplaner og iverksette aktiviteter • Avklare når det er aktuelt med å etablere robuste alternative ruteplaner ved lange sporbrudd o.l. • Implementere eventuelle endringer i regelverk for å gi større handlingsrom for Bane NOR i å optimalisere kapasitetsutnyttelsen i forhold til vedlikehold i sporet (pågående vurdering i SD p.t.) 	Ansvar og samarbeid <p>Tiltakseier er Bane NOR, utføres i samarbeid med Jdir. og togoperatørene</p>

Tilbakestilling og beredskap

Beskrivelse av tiltaket	Gjennomføre en kartlegging av områder innenfor trafikkstyring og avvikshåndtering som har størst negativ effekt på driftsstabilitet, samt identifisere konkrete forbedringstiltak, som skal munne ut i iverksetting av tiltak med frist og ansvar for de enkelte tiltakene. Tiltak for raskere operativ feilretting etter hendelser.	
<p>Resultat så langt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prosjekt «Håndtering av uønskede trafikale hendelser i jernbanesektoren» levert 01.12.2023 fra Bane NOR. Aktivitetene er implementert hos Bane NOR • Tiltak for raskere operativ feilretting og ytelseskrav til beredskap for slik feilretting • Tiltak for å øke sentral kapasitet på hensettingsanlegg for økt fleksibilitet i avvikshåndteringen 	<p>Forventet effekt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forbedringstiltak skal ha positiv effekt på avvikshåndteringen slik at tilbakestillingsevnen bedres og omfang av følgekonskvenser av avvik reduseres. • Forventes å gi fortløpende effekter for hendelser • Tiltaket vil gi reduksjon i feil tilknyttet årsakskode 1-6, og 92-94 for både innstillinger og forsinkelsestimer for person- og godstog 	
<p>Videre framdrift</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tydeliggjøre hvilke konkrete forbedringstiltak som er identifisert og iverksatt, og hvilke som gjenstår å iverksette. Frist innen 01.02.2025 (endelig frist under avklaring) • Bane NOR gjennomfører en behovsanalyse for beredskapslokomotiv innen kort tid • Utvikle og gjennomføre tiltak for å etablere og kommunisere felles situasjonsoversikt og bedre operativ koordinering mellom aktørene i sektoren ved store hendelser. Arbeidet pågår. 	<p>Ansvar og samarbeid</p> <p>Tiltakseier er Bane NOR, utføres i samarbeid med togoperatørene og Jdir.</p>	

Under utarbeidelse

